

Recursos i activitat d'urgències 2016

L'atenció a **les urgències i les emergències** constitueix un dels àmbits clau del sistema sanitari, tant des de la perspectiva assistencial pròpiament dita com des de la de l'impacte social que representa.

El problema de la massificació i la utilització inadequada dels serveis d'urgències dels hospitals és comú en tots els països desenvolupats. En l'augment de la demanda de **serveis de salut** hi interactuen diferents factors: les característiques de la població i del territori, l'oferta i tipologia de serveis i la seva capacitat de resolució, els avenços tecnològics, les motivacions i expectatives socials sobre la salut, l'accessibilitat als dispositius sanitaris, etc.

D'altra banda, la cultura de la immediatesa, que condiciona cada vegada més la utilització dels serveis públics, es fa especialment palesa en els serveis d'urgències.

En aquest informe s'analitzen les urgències ateses als centres del Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT), enregistrades al conjunt mínim bàsic de dades d'urgències i d'atenció primària (CMBD-UR i CMBD-AP) del Servei Català de la Salut.

S'entén com a urgència qualsevol contacte assistencial que es produeix a causa de la necessitat d'atenció immediata per un símptoma o un problema de salut.

Catalunya

7.030.238 urgències ateses

130.856 (1,9%) més que l'any anterior

811,5 urgències per 1.000 habitants

Si bé gran part de l'atenció urgent es dona als **serveis d'urgències dels hospitals d'aguts**, també hi ha altres recursos específics per donar resposta a aquesta demanda.

Els **centres d'urgències d'atenció primària** (CUAP) tenen capacitat resolutiva per atendre urgències de baixa o moderada complexitat i estan oberts, en principi, les 24 hores del dia, tots els dies de l'any. S'ubiquen principalment en zones amb una elevada densitat de població, per tal de descongestionar els serveis d'urgències hospitalaris i, augmentar la capacitat resolutiva de l'atenció primària (AP).

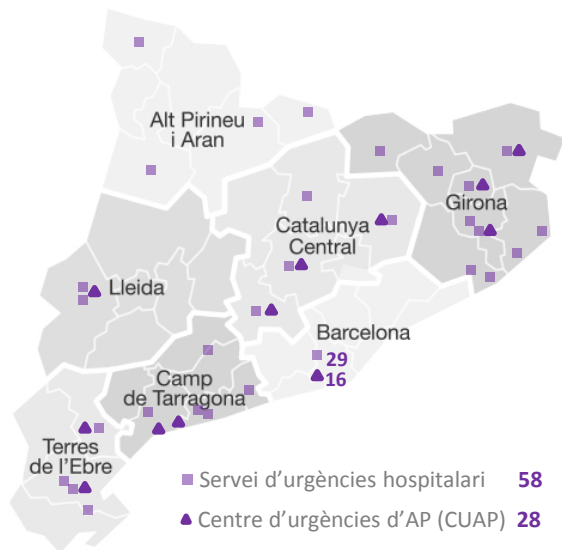
L'**atenció continuada** (AC) és el servei que es presta en els centres d'atenció primària (CAP), per atendre les urgències de baixa complexitat que es produeixen fora de l'horari habitual dels equips d'atenció primària (EAP).

El **Sistema d'Emergències Mèdiques** (SEM) cobreix un ampli ventall de serveis assistencials adreçats a l'atenció urgent (telefònica, a la via pública, domiciliària, en els trasllats amb transport sanitari urgent, etc.), als quals es pot accedir a través del 061.

Atenció	Recurs			
	Hospital	CUAP	CAP*	SEM
Al centre				
Al domicili				
Trucada telefònica				
Via pública i altres				

*Horari estès: de dilluns a divendres de 21.00 a 8.00 i dissabtes i diumenges tot el dia.

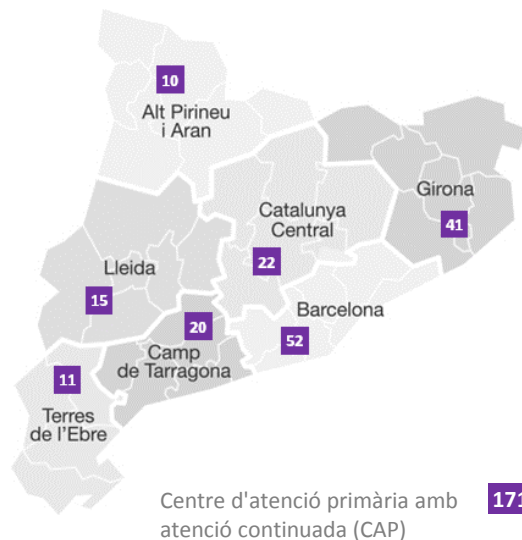
Els dispositius d'atenció a les urgències garanteixen l'atenció sanitària urgent a tot el territori de Catalunya.

Les bases assistencials del SEM (amb els diferents tipus de recursos: ambulàncies, helicòpters, etc.) estan ubicades majoritàriament en hospitals de la xarxa sanitària d'ús públic i en centres d'atenció primària (CAP), distribuïdes a les diferents regions sanitàries.

Dispositius que notifiquen al CMBD	N
Serveis d'urgències hospitalaris	59
Centre d'urgències d'AP (CUAP)	26
Centres d'atenció primària (CAP)	171

Els dispositius d'atenció continuada estan distribuïts a tot el territori de Catalunya.

Urgències anuals	2015	2016	Diferència
Hospitals	3.351.994	3.469.756	3,5%
CUAP¹	1.143.580	1.054.686	-7,8%
Atenció al centre	1.089.483	1.031.589	-5,3%
Atenció al domicili	54.097	23.097	-57,3%
AP continuada	1.536.569	1.573.767	2,4%
Atenció al centre	1.414.432	1.468.302	3,8%
Atenció al domicili	122.137	105.465	-13,7%
Atenció telefònica	56.174	58.688	4,5%
SEM	867.239	932.029	7,5%
Operador no sanitari	16.609	17.401	4,8%
Operador sanitari	198.159	222.505	12,3%
Suport vital bàsic	545.178	582.474	6,8%
Suport vital avançat terrestre	104.795	106.979	2,1%
Suport vital avançat aeri	2.498	2.670	6,9%
TOTAL	6.899.382	7.030.238	1,9%

L'any 2016, als hospitals, s'han atès prop de 118.000 urgències més que el 2015, i als recursos d'atenció continuada, al voltant de 37.000.

Més del 90% de les urgències dels CUAP i dels dispositius d'AC s'atenen al mateix centre.

Les urgències telefòniques i les que requereixen suport vital bàsic, que representen més del 75% de l'activitat del SEM, són les que han augmentat més.

¹La disminució de les visites realitzades als CUAP, sobretot les d'atenció domiciliària, es deu a un problema en l'enviament de les dades per part d'algunes entitats proveïdores.

La mitjana d'urgències diàries es manté força estable al llarg de l'any en tots els tipus de recursos i augmenta lleugerament els mesos d'hivern i d'estiu.

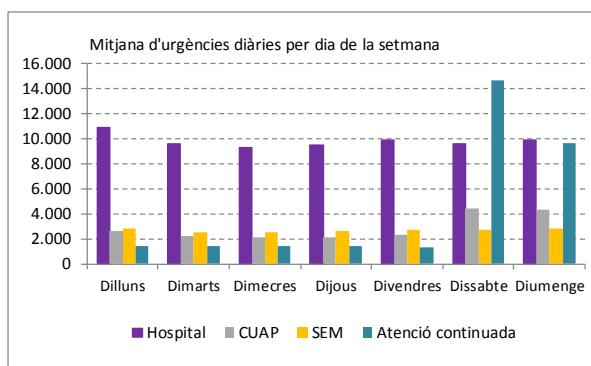
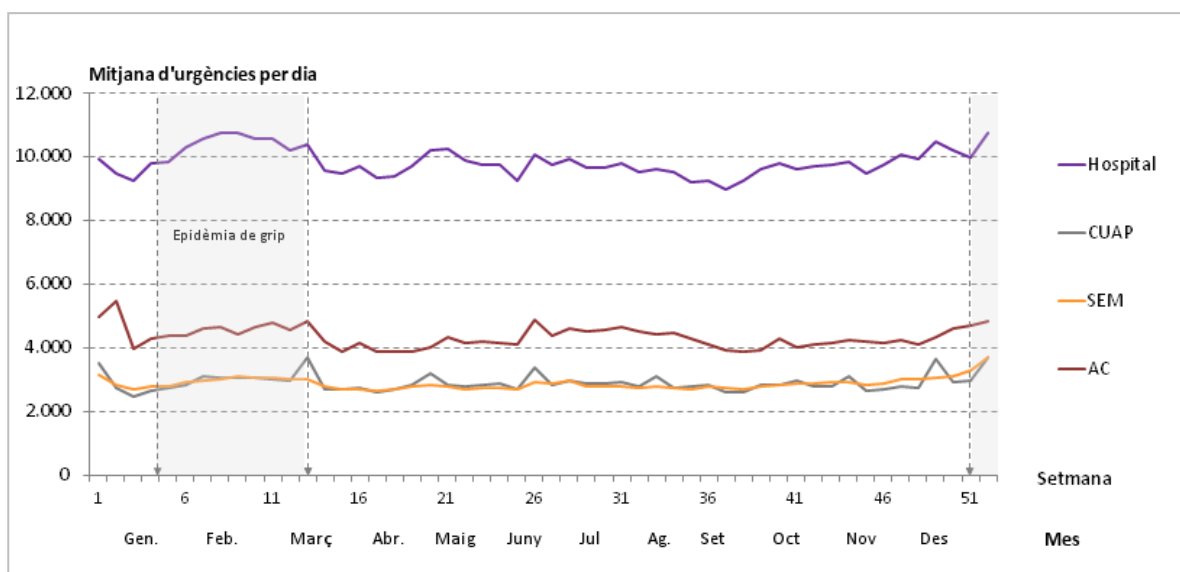
Les variacions poden ser degudes a episodis com els de la grip, brots epidèmics, cops de calor, etc. En el cas de la grip, a més d'incrementar el nombre d'urgències diàries, també augmenta el d'ingressos hospitalaris, la qual cosa contribueix a la saturació dels serveis d'urgències.

Als recursos d'AP es reflecteixen també increments d'activitat relacionats amb períodes de vacances o festivitats (Sant Joan, el pont de desembre, agost, etc.) en què disminueix l'activitat hospitalària.

Els serveis sanitaris públics atenen, de mitjana, 19.975 urgències diàries.

Mitjana d'urgències diàries	N
Hospitals	9.853
CUAP	2.927
Atenció continuada	4.300
SEM	2.895

El percentatge d'urgències que requereixen ingrés hospitalari pot arribar al 12% en els mesos d'hivern i pot ser inferior al 10% en els d'estiu.

El dilluns és el dia de la setmana amb més urgències hospitalàries, mentre que les d'atenció primària es concentren en el cap de setmana.

Gairebé el 60% de les urgències a Catalunya es produeixen de dilluns a divendres, i s'atenen majoritàriament als **hospitals**.

La resta tenen lloc durant el cap de setmana, i es concentren principalment als recursos d'urgències d'**atenció continuada**, ja que aquests dies funcionen les 24 hores del dia.

Als **CUAP** passa el mateix però la diferència amb la resta de dies no és tan important perquè durant la setmana també estan oberts tot el dia.

En el cas del **SEM**, l'activitat diària és bastant estable, tot i que augmenta lleugerament al principi i al final de la setmana.

Gairebé la meitat de les urgències que s'atenen als CUAP i el 80% de les urgències d'AC tenen lloc el cap de setmana.

El nombre d'urgències que arriben als diferents dispositius cada hora presenta una distribució bimodal amb un pic a mig matí i un altre increment a la tarda-vespre.

Aquesta corba és comuna a tots els recursos. En el primer pic és més elevada que en el segon, sobretot en l'atenció hospitalària i l'AC, però en els CUAP i el SEM les diferències no són tan evidents.

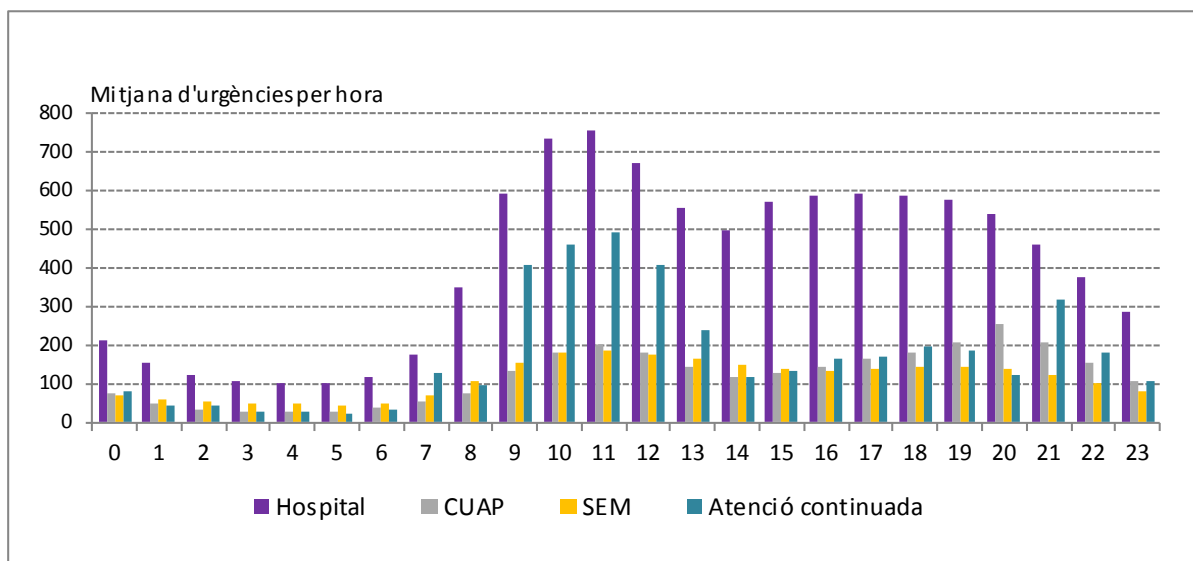
Els serveis d'urgències hospitalaris són sempre els que reben un nombre més gran d'urgències. Entre les 10 h i les 11 h del matí atenen una mitjana de més de 700 urgències cada hora i, a la tarda, entre les 16 h i les 18 h, prop de 600 visites cada hora.

El segon pic de les urgències hospitalàries comença a decreixer cap a les 19 h, coincidint amb un increment de l'activitat dels CUAP (sobretot entre les 20 h i les 21 h). La màxima aflluència en els dispositius d'AC es produeix al voltant de les 21 h quan comença a disminuir l'activitat dels CUAP.

Aquest augment de les urgències d'AP a la darrera hora del dia coincideix amb el final de la jornada laboral i amb el tancament dels centres d'atenció primària (CAP).

A partir de mitja nit decreixen les urgències a tots els dispositius.

Entre les 4 i les 5 de la matinada el nombre d'urgències és el més baix, prop de 200 cada hora; la meitat d'aquestes urgències són hospitalàries, una quarta part són ateses pel SEM i la resta es reparteix entre els CUAP i els dispositius d'AC.

A partir de les 19 h augmenten les urgències als CUAP i disminueixen les que s'atenen als serveis d'urgències hospitalaris.

El SEM té una major proporció d'activitat nocturna que la resta de recursos, que es manté molt estable entre les 2 h i les 6 h.